2007-06-13. Københavns Kommune. Annoncering i valgkamp

Resumé: Statsforvaltningen fandt ikke, at Københavns Kommune havde handlet ulovligt ved at medvirke til indrykning af annonce om at stemme for at rygning ikke hører hjemme i offentlige rum under valgkampen i 2005.

13-06-2007

Statsforvaltning Hovedstadens brev til en borger

STATSFORVALTNINGEN HOVEDSTADEN
BORUPS ALLÉ 177, BLOK D-E
2400 KØBENHAVN NV

JOURNAL NR.: 2007-613/16
SAGSBEHANDLER:JEIKOE
DIREKTE TELEFON:7256 7096

TELEFON: 7256 7000
TELEFAX: 38 33 20 12
GIRO: 3001 4329848
EAN-NR. 5798000362222
SE-NR. 29-37-62-20
hovedstaden@statsforvaltning.dk
www.statsforvaltning.dk

TELEFONTID:
Mandag-Onsdag 10.00 - 15.00
Torsdag 13.00 - 18.00
Fredag 10.00 - 12.00

ÅBNINGSTID FOR PERSONLIGE HENVENDELSER:
Mandag-Onsdag 09.00 - 15.00
Torsdag 09.00 - 18.00
Fredag 09.00 - 13.00

Ved breve af 9. november 2005 og 23. december 2005 har De klaget til Folketingets Ombudsmand over Københavns Kommunes indblanding i valgkampen.

De har klaget over, at kommunen ved indrykning af annoncer har opfordret borgerne til at stemme på kandidater og partier, som går ind for, at der ikke skal ryges i offentlige rum.

Folketingets Ombudsmand har ved brev af 10. januar 2006 videresendt klagen til Statsamtet København.

Ved brev af 12. oktober 2006 fremsendte Københavns Kommune en udtalelse i sagen.

Ved lovændringen den 1. januar 2007 overgik statsamternes opgaver til statsforvaltningerne, hvorfor Statsforvaltningen Hovedstaden har overtaget behandlingen af sagen.

Statsforvaltningen finder ikke, at Københavns Kommune har handlet ulovligt ved indrykning af den omhandlede annonce.

Sagsfremstilling

Københavns Kommune har i udtalelsen af 12. oktober 2006 oplyst følgende:

”Borgerrepræsentationen i Københavns Kommune vedtog

den 4. oktober 2001 målene for arbejdet med at forbedre københavnernes sundhed. To af de overordnede mål for arbejdet med folkesundheden var, at københavnerne har ret til forebyggelse, hvor der er dokumentation for, at det virker, og at målene for folkesundheden skal afspejle sig i kommunens politikker.

På rygeområdet er målene, at antallet af rygere i Københavns Kommune skal reduceres markant, og at det skal være muligt for københavnere – især børn – at færdes i røgfri miljøer.

En af de mest effektive og bedst dokumenterede metoder til at opnå disse mål er ved at lave regler for reguleringen af eksponeringen af tobaksrøg. Det fremgår bl.a. af evalueringen af Folkesundhedsplanen, som blev godkendt af Sundheds- og Omsorgsudvalget den 25. august 2005.

Det er på denne baggrund, at Folkesundhed København arbejder for, at københavnske borgere ikke udsættes for passiv rygning på offentlige steder og arbejdspladser. En del af dette arbejde finder sted i Netværket Nej til passiv rygning, der arbejder for at forbyde rygning ved lov. Netværket omfatter en række foreninger og interesseorganisationer, som Folkesundhed København også i andre sammenhænge samarbejder med – fx Hjerteforeningen og Kræftens Bekæmpelse. Et af initiativerne har været den omtalte annonce, som skulle være med til at få borgerne til at engagere sig i sundhedsspørgsmålet i valgkampen. I annoncen opfordres der ikke til at stemme på en bestemt kandidat, ej heller et bestemt parti, men udelukkende på en kandidat, der kan sikre et røgfrit miljø. Der er derfor ikke tale om en partipolitisk annonce.

Borgerrepræsentationen har efterfølgende ved sit møde den 15. december 2005 vedtaget, at Københavns Kommune skal være en røgfri arbejdsplads med virkning fra den 1. januar 2007. Beslutningen blev taget med en bred politisk opbakning på tværs af partierne. Holdningen til at indføre rygeforbud er således ikke knyttet til et bestemt parti, og Folkesundhed Københavns argumenter og interesse i sagen er udelukkende af sundhedsfaglig karakter."

Annoncen har følgende tekst:

"Stem røgen hjem 15. november. Rygning er en privat sag. Så privat at den ikke hører hjemme i offentlige rum."

Den blev udover Københavns Kommunes Sundhedsforvaltning indrykket af blandt andre Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen, Diabetesforeningen og Astma- og Energiforbundet i bl.a. gratisavisen Urban den 9. november 2005.

Statsforvaltningens udtalelse

Ifølge § 48, stk. 1, i den kommunale styrelseslov fører statsforvaltningen tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder, herunder kommunale forskrifter der er udstedt i medfør af denne lovgivning.

Det fremgår af § 27 a i lov om offentlig sygesikring[1], at kapitel 6 a omfatter amtskommunernes indsats om bl.a. forebyggelse og sundhedsfremme.

Det fremgår endvidere af § 27 a, stk. 2, at reglerne vedrørende amtskommunale opgaver gælder tilsvarende for Københavns og Frederiksberg Kommuner.

Det fremgår af lovens § 27 e, at der for hver amtskommune skal foreligge en plan for tilrettelæggelsen af amtskommunernes virksomhed på sundhedsområdet, der omfatter amtskommunens forebyggende og sundhedsfremmende foranstaltninger i øvrigt.

Sygesikringsloven giver således Københavns Kommune en pligt til at udarbejde en plan om forebyggelse og sundhedsfremmende foranstaltninger i kommunen.

Sygesikringsloven giver ikke kommunen en direkte pligt eller ret til at indrykke annoncer i aviser i forbindelse med valg om at støtte partier og kandidater, som går ind for rygeforbud i offentlige rum.

De anførte lovbestemmelser bygger imidlertid på en forudsætning om, at Københavns Kommune har som opgave at medvirke til forebyggelse og sundhedsfremme.

En kommune må ikke varetage partipolitiske formål og ikke indrykke partipolitiske annoncer i aviser, jf. Indenrigsministeriets udtalelse af 30. november 2000, gengivet i Inger Mogensen og Dario Silic', "Kommunalfuldmagtsreglerne i praksis", side 47.

Derimod kan kommuner og amtskommuner efter kommunalfuldmagtsreglerne uden lovhjemmel varetage informationsmæssige opgaver ved at orientere borgerne om kommunale og amtskommunale forhold og opgaver, f.eks. i informationsaviser, annoncer m.v. Kommuner og amtskommuner kan efter kommunalfuldmagtsreglerne også uden lovhjemmel yde støtte til nærdemokratiske aktiviteter,

[1]lovbekendtgørelse nr. 509 af 1. juli 1998 om offentlig sygesikring, som var gældende i 2005

herunder indrykke annoncer med det formål generelt at øge interessen for at deltage i de kommunale valg.

Det afgørende ved vurderingen af, om en kommunal informationsvirksomhed er lovlig, er, om denne er af neutralt oplysende karakter.

Efter statsforvaltningens opfattelse foreligger der dokumentation for, at såvel aktiv som passiv rygning er sundhedsskadelig. Det må på den baggrund anses for forebyggende og sundhedsfremmende at undgå røg i offentlige rum.

Kommunen har derfor efter statsforvaltningens opfattelse ret til at medvirke til at undgå røg i offentlige lokaler, da det er en af Københavns Kommunes opgaver at sørge for forebyggende og sundhedsfremmende foranstaltninger.

Den omhandlede annonce varetager ikke partipolitiske formål, da den hverken henviser til, at bestemte partier eller bestemte kandidater går ind for den annoncerede rygepolitik.

Københavns Kommune har herefter efter statsforvaltningens opfattelse ikke handlet ulovligt ved at medvirke til at indrykke den pågældende annonce i bl.a. avisen Urban.

Statsforvaltningen skal beklage den lange sagsbehandlingstid.

Statsforvaltningen foretager sig ikke yderligere i sagen.

Med venlig hilsen

Lone Birgitte Christensen
Kontorchef/

Jette Eikrem
Fuldmægtig